

ἀντὶ βορραδωχείλης. Ὁ μεταπλασμός εἰς -ας διὰ τὴν γεγενημένην ἔννοιαν τοῦ ἐπιθέτου.

Ὁ ἔχων μεγάλα καὶ προεκτεταμένα χεῖλη ὡς τοῦ μιόνου.

βορραδάκι τό, κοιν. βορραδάκ' βόρ. ιδιόμ. βορραδάκι Κρήτ. κ. ἄ.—Μποῦμ Ζωγρ. 40 βορραδάκι Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. βορραδ' ἐκ τοῦ θέμ. τοῦ πληθ. βορραδῆδες.

Ἐλαφρὸς βόρειος ἄνεμος κοιν.: Πῆρε - φυσάει βορραδάκι κοιν. Κρυερὸ βορραδάκι Μποῦμ ἔνθ' ἄν. || Ἄσμ.

Φύσησε, βορραδάκι μου, καὶ σύ, νοτιά μου, κόψε
νά ῥθονε δὰ Πολίτικα αὔριο ἢ ἀπόψε
νάξ. (Ἀπύρανθ.) Συνών. βορραδέλλι, βόρισμα.

βορραδέλλι τό, ἀμάρτ. βορραδέλλ' Ἰμβρ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. βορραδ' παρὰ τὸ θέμ. τοῦ πληθ. βορραδῆδες καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -έλλι.

Βορραδάκι, ὁ ἰδ.: Κόπ'κι τὸν βορραδέλλ' κι πῆρι πάλ' νότους.

βορραζώ Λευκ.—Λεξ. Λάουνδ. Μπριγκ. Βλαστ. 362 βορραζών Ἡπ. Θράκ. (Αἰν.) Μέσ. ἐβορρασκουμαι Πόντ. (Χαλδ.) ἐβορρασκουμαι Πόντ. (Χαλδ.) βορραζομαι Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βορραδ'.

Α) Ἐνεργ. 1) Ἀπροσ. πνέει βόρειος ἄνεμος Λεξ. Λάουνδ. Μπριγκ. 2) Κυμαίνομαι ὑπὸ τοῦ βορείου ἀνέμου Ἡπ. Θράκ. (Αἰν.) Λευκ.: Ἄσμ.

Ἐνα καράβ' ἀρμένιζι μὴ γριουτραμονάνα

κ' ἰκεῖ βορραζ' ἢ θάλασσα, κουάεὺι νὰ τοῦ πνίξη

Αἰν. 3) Κατευθύνομαι πρὸς βορρᾶν Λεξ. Βλαστ. ἔνθ' ἄν.

Β) Μέσ. 1) Πρήσκομαι τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας ἀπὸ τὴν ψυχρὰν πνοὴν τοῦ βορείου ἀνέμου Κύπρ. 2) Δροσίζομαι Πόντ. (Χαλδ.): Ἄσμ.

Ἐρχονται τρώγ' ἀσ' σὸν καρπό μ' καὶ πίν' ἄσ' σὸ νερόπο μ' καὶ κείνταν κ' ἐβορρασκονται ἔς σῃ κλωναρί μ' τὰ ῥίζας (ἔρχονται τρώγουν ἀπὸ τὸν καρπὸν μου καὶ πίνουν ἀπὸ τὸ νεράκι μου καὶ κείνται καὶ δροσίζονται εἰς τὰς ῥίζας τοῦ κλωναριοῦ μου).

βορραδ' ὁ, βορραδ' Πελοπν. (Μάν.) Πόντ. (Οἰν.) βορραδ' Καλαβρ. (Μπόβ.) βορραδ' κοιν. καὶ Καππ. (Σίλ.) βορραδ' Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) βορραδ' βόρ. ιδιόμ. βορραδ' Σκῆρ. βορραδ' Σαμοθρ. βορραδ' Λέσβ. (Τελών.) βορραδ' Ζάκ. βορραδ' Τσακων. βορραδ' Καλαβρ. (Κοντοφ.) βορραδ' Δ. Κρήτ. Ἰκαρ. βορραδ' Α.Κρήτ. βορραδ' Κρήτ. (Κίσαμ.) βορραδ' Κύπρ. βορραδ' Κύπρ. βορραδ' Μακεδ. (Καστορ.) βορραδ' ἢ, Καππ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. βορραδ', παρ' ὁ καὶ βορραδ'. Τὸ θηλ. βορραδ' κατὰ τὸ νοτιά.

1) Βόρειος ἄνεμος κοιν. καὶ Καλαβρ. (Κοντοφ. Μπόβ.) Καππ. (Σίλ. κ. ἄ.) Πόντ. (Οἰν.) Τσακων.: Πῆρε - φυσάει βορραδ'. Κρύος βορραδ' ποῦ παγώνει τὸν ἄνθρωπο. Φυσᾶν βορραδῆδες δυνατοὶ κοιν. Βορραδ' μέγα (λαῖλαψ, καταιγίς) Μπόβ. || Φρ. Βορραδ' δαγκανομύτης - κοκκαλωτής - καλαρμενιστής (ὅστις οἶονεὶ δάκνει διὰ τῆς δριμύτητός του τὴν μύτην, ὅστις καταψύχων κοκκαλώνει, ὅστις κάμνει τὰ πλοῖα νὰ οὐριοδρομοῦν) Λεξ. Βλαστ. 362 Ἐρχεται σὰ δὸ βορραδ' (βιαίως) Πελοπν. (Κουτήφαρ.) Τ' βορραδ' τοῦ πιδι (συνών. διαβολόπαιδο) Καστορ. Θὰ κάμ' τοῦ βορραδ' νὰ σκάσ' (ἐπὶ τοῦ ἐνεργοῦντος ἐκ πείσματος πρὸς ἰδίαν ζημίαν) Θράκ. Ἡῦρεν τὸν βορραδ' μπροστά του (ἐπὶ τοῦ συναντῶντος δυσκολίας, ἐκ μεταφ. τῶν ναυτιλλομένων συναντῶντων

ἀντίθετον τὸν βόρειον ἄνεμον, συνών. φρ. τὰ βορραδ'ε μπάστούντα) Κύπρ. || Γνωμ. Ἐ βορραδ' εἶναι ἄντρας τὸ ἔνοτιά γυναῖκα (ὁ βόρειος ἄνεμος εἶναι ἰσχυρότερος τοῦ νοτίου) Μεγίστ.

Ὁ βορραδ' γεννηματᾶς | κὶ ὁ πουνέντες γαλατᾶς (ὁ βόρειος ἄνεμος εὐνοεῖ τὰ σπαρτὰ καὶ ὁ δυτικός τὰ γαλακτοφόρα ζῶα) Πελοπν. (Βούρβουρ.)

Σὰν-ε-βρέχη καὶ κὰν-νη βορραδ',
κὶόλα ἔς τὸ σπιδὶ σουβλίζον τὰ στέα

Μπόβ. || Ἄσμ.

Κλαίω καὶ παραδέρομαι σὰ δοῦ βορραδ' τὸ κῦμα,
ᾧσπον νὰ βρῶ, μελαχρινό, τὸ σκοτεινό μου μνῆμα

Α.Κρήτ.

Ἀποῦ ναι νῆος καὶ δὲ δετᾶ μὲ τοῦ βορραδ' τὰ νέφη,
εἶδα τὴ θέλει τὴ ζωὴ ἔς τὸ γόσμο νὰ τὴν ἔχη;

αὐτόθ. Πολλάκις, πρὸ πάντων ἐν τῇ ποιήσει, προσωποποιεῖται ἡ λέξις, ὅτε συνήθως συνεκφέρεται μετὰ τοῦ προσδιοριστικοῦ ὀνόματος κύρ:

Ὁ κύρ-βορραδ' παράγγειλεν οὕτω τῶν καραβίων,

— καράβια π' ἀρμενίζετε; κάτεργα ποῦ κινᾶτε;

ἐμπᾶτε ἔς τὰ λιμάνια σας, γιατί θενὰ φυνήξω...

— Δὲ σὲ φοβοῦμαι, κύρ-βορραδ', φυνήξης δὲ φυνήξης,
τί ἔχω καράβι ἀπὸ καργὰ καὶ τὰ κουμπὰ πυξάρι

ΝΠολίτ. Ἐκλογ. 128

Θέλει τὴν γερά θάλασσα μ' ὅλα της τὰ καράβια
τσαὶ θέλει τσαὶ τὸ γῆρ-βορραδ' γὰ νὰ τοῦ ἀρμενίξη

Θήρα (Οἶα)

Φύσ'σεν ὁ νότος ἔς τὴν βορραδ', χάλασε τὴ φωλέα μου,
λάλησε νότος ἔς τὴν βορραδ', πνίγανε τὰ πουλλιά μου

Καππ. β) Ὑπὸ τὸν τύπ. κύρ-βορραδ', χορὸς τις γινόμενος ἔξω τοῦ ναοῦ τῆς Παναγίας τῆς Κόχης τὴν 15 Αὐγούστου ἡγουμένου τοῦ ἱερέως Σίφν. γ) Ὡς γεωγραφικὸς ὁρος τὸ βόρειον σημεῖον τοῦ ὀρίζοντος κοιν. καὶ Τσακων.: Τὸ σπιδὶ βλέπει ἔς τὸ βορραδ'. Γυρίζω τὸ πρόσωπο ἔς τὸ βορραδ'. 2) Βορειοανατολικὸς ἢ ἀνατολικὸς ἄνεμος Πόντ. (Οἰν.) 3) Ἡ πρὸς τὸ βόρειον μέρος τοῦ ἐσωτερικοῦ τοιχώματος τοῦ μύλου εὐρισκομένη ὀπή ἢ χρησιμεύουσα ὡς σημεῖον ἀντιστάσεως τοῦ μοχλοῦ, διὰ τοῦ ὁποῖου στρέφεται ὁλόκληρος ὁ κινητὸς τροῦλλος τοῦ ἀνεμομύλου μετὰ τοῦ ἄξονος πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τοῦ βορείου ἀνέμου Κύθν.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Κάρπ. Κρήτ. Λήμν. Σῦρ. καὶ κατὰ πληθ. Βορραδῆς Ἡπ. Καὶ ὡς ἐπών. Βορραδ' Ἀθῆν. (ἡ λ. καὶ μεσν. ἐν ἐγγράφῳ τοῦ 1401, πβ. ΦΚουκουλ. ἐν Λεξικογρ. Ἀρχ. 6(1923) 253), Βορραδ' Ἀθῆν. Ἰων. (Κρήν.) Κεφαλλ. Μεγίστ. Ὡς παρων. Βορραδ' Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

βορρασμα τό, Ἀθῆν. Ζάκ. Ἰων. (Σμύρν.) Κρήτ. Πειρ. Πελοπν. (Ἡλ. Οἰν.) βορρασμα Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) βορρασμαν Κύπρ. βορρασμα Ἄνδρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βορραδ'ω. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

1) Συνήθως κατὰ πληθ., οἱ βόρειοι ἢ βορειοανατολικοὶ ἄνεμοι, ἐτησίαι Ἀθῆν. Ἄνδρ. Ζάκ. Ἰων. (Σμύρν.) Κρήτ. Πειρ. Πελοπν. (Ἡλ. Κίτ. Μάν. Οἰν.): Γνωμ.

Τ' Αὐγούστου τὰ βορρασματα τὸ Μάι ἀναθυμοῦνται (ἡ εὐκρασία τοῦ Αὐγούστου εἶναι ὡς ἡ τοῦ Μαΐου) Κρήτ. Πειρ. 2) Τὸ ἐκ τῆς ψύξεως τοῦ βορείου ἀνέμου γεννώμενον οἶδημα ἢ σχίσιμον τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν Κύπρ.

Πβ. βόρισμα.

βορρατζίκος ὁ, Θράκ. (Τσακίλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βορρατζῆς καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίκος κατὰ τύπον ὑποκοριστικόν.

